

Преглед на международната среда към м. април 2023 г.

През м. март 2023 г. курсът на акциите на световните пазари бе с разнопосочна динамика, поради разпродажба на акции от банковия сектор, след колапса на Silicon Valley Bank (SVB) и Signature Bank в САЩ, и последващи проблеми с ликвидността в Credit Suisse. Великобритания и Европейският съюз се съгласиха за ново търговско споразумение за Северна Ирландия. Годишният темп на инфлация в Турция през м. март 2023 г. се понижи до 50.5%.

Еврозона

Ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) се ускори до 3.5% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 2.1% през трето.

Очаква се годишната инфлация в еврозоната да се понижи до 6.9% през м. март спрямо 8.5% през м. февруари 2023 г., с основни компоненти индексът на храната, алкохола и тютюна, следван от този на неенергийните индустриални стоки и др.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) намалва минимално до 6.6% през м. февруари 2023 г. спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11.1 млн. души, което е с 257 хил. по-малко спрямо м. февруари 2022 г.

САЩ

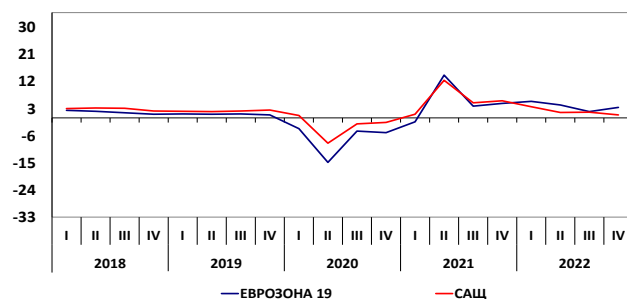
Ръстът на БВП се забави до 0.9% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 1.9% през трето. Увеличиха се частните инвестиции в стоки, потребителските разходи, разходите на федералното и щатското правителство, както и нежилищните инвестиции в дълготрайни активи. Понижиха се жилищните инвестиции в дълготрайни активи и износа.

Индексът на потребителските цени спадна до 5% през м. март 2023 г. спрямо 6% през предходния месец, с водещи индексите на наемите, храната и др.

Равнището на безработицата се понижи минимално до 3.5% през м. март 2023 г.

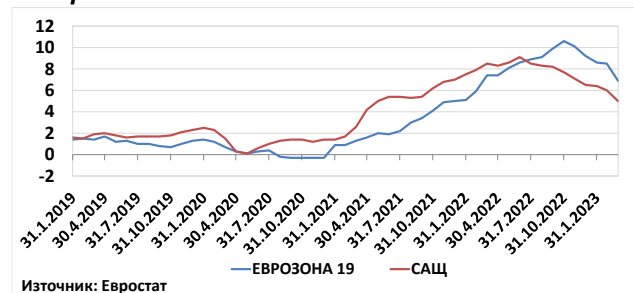
спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 5.8 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

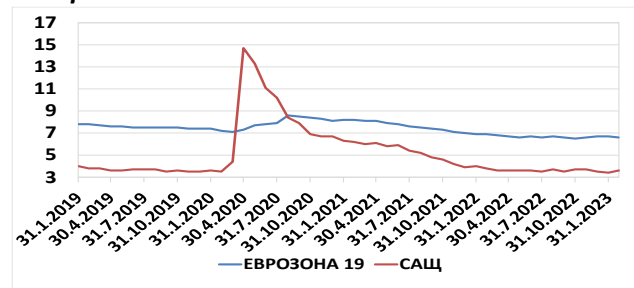
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

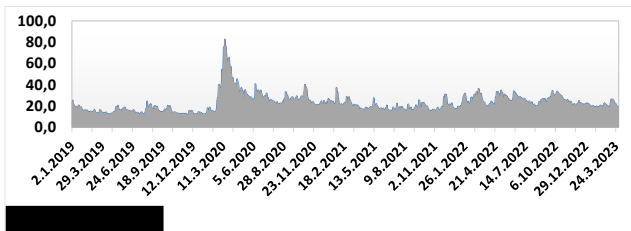
Източник: Евростат

Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

През м. март 2023 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, спадна с -9.1%, до 18.7 пункта спрямо предходния месец. От началото на годината индексът се понижи с -18.3%.

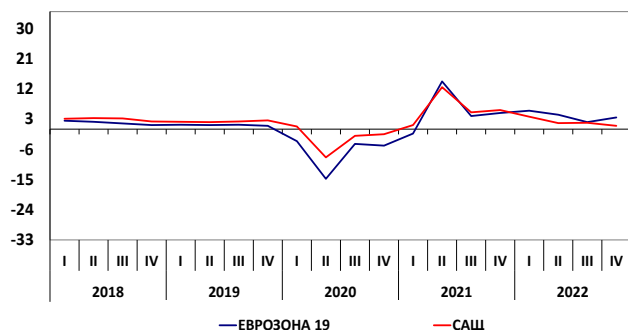
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

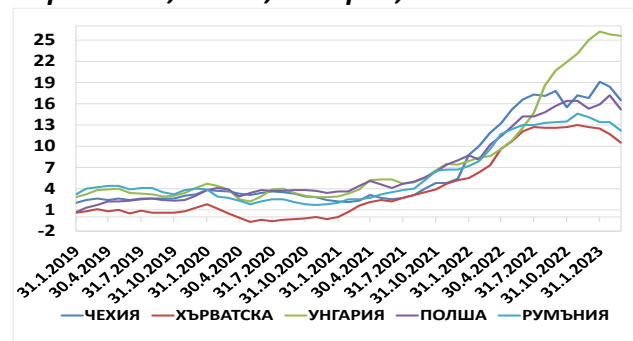
Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Източник: Евростат

Ръстът на БВП на Румъния се ускори до 5% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 4.4% през третото. БВП на Хърватия забави ръста си до 4.2% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 5.4% през предходното. БВП на Чехия спадна до 0.4% през последното тримесечие на 2022 г. спрямо 1.5% през трето тримесечие. Ръстът на БВП на Унгария се забави до 0.8% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 3.7% през трето. БВП на Полша спадна до 0.4% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 4.5% през предходното.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията спадна до 16.5% през м. март 2023 г. спрямо 18.4% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално през м. февруари до 2.4% спрямо предходния месец.

Индустриалното производство се сви, индексът за покупка на мениджърите (PMI) също намаля. Потребителските настроения забавиха спада си. Увеличава се бюджетният дефицит поради антициклични мерки на правителството. Фискалните дисбаланси нараснаха, вследствие свиващата се данъчна основа и по-високите разходи за пенсии.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията намаля до 10.5% през м. март 2023 г. спрямо 11.7% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица през м. февруари се понижи леко спрямо предходния месец – от 6.6% до 6.3%.

Продажбите на дребно и туристическите посещения се увеличиха, а потребителското доверие се повиши. Промишленото производство обаче остана на негативна територия поради слабото външно търсене на стоки и високите производствени цени.

Унгария: Годишният темп на инфлацията спадна леко до 25.6% през м. март 2023 г. спрямо предходния месец. Безработицата се увеличи минимално до 3.9% за м. февруари спрямо 3.8% за предходния месец.

Индустриалното производство се сви, а продажбите на дребно намаляха. В края на м. март парламентът одобри изменение на бюджета с цел увеличаване на общите разходи и на очаквания фискален дефицит за тази година. По-голямата част от увеличението ще се използва за защита на потребителите от прекомерни сметки за енергия.

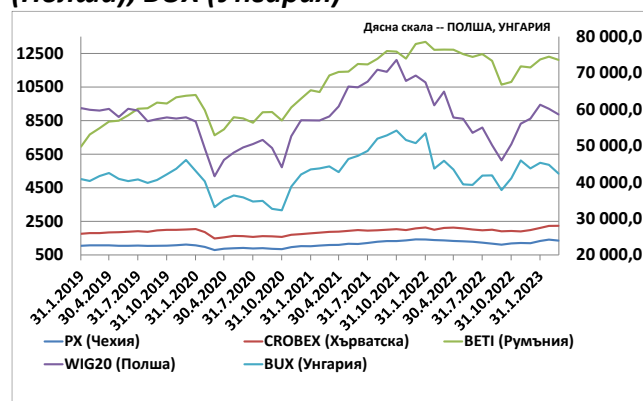
Полша: Годишният темп на инфлацията спадна до 15.2% през м. март 2023 г. спрямо 17.2% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица през м. февруари 2023 г. остана без промяна - на 2.8% спрямо предходния месец.

Настроенията на потребителите се повишиха. В средата на м. март президентът Анджей Дуда подписа законопроект, който облекчава ограниченията върху изграждането на вятърни паркове, в опит да улесни достъпа до фондовете на ЕС. Международният валутен фонд (МВФ) препоръчва властите да затегнат паричната политика и да избягват разхлабването на фискалната си позиция, за да ограничат инфлацията.

Румъния: Годишният темп на инфлацията спадна до 12.2% през м. март 2023 г. спрямо 13.4% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица намаля минимално до 5.5% през м. февруари 2023 г. спрямо 5.6% предходния месец.

Ръстът на износа и промишлената активност се забавиха, въпреки това увеличените продажби на дребно и увеличаването на минималната заплата и пенсиите подкрепят частното потребление. Очаква се реформа в пенсионната система, което е ключово условие за получаване на средства от фондовете на ЕС.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. март 2023 г. чешкият индекс на акции РХ се понижи с -4.3% спрямо м. февруари, а полският индекс WIG20 с -2.6%. Хърватският индекс CROBEX нарасна с 0.4%, докато унгарският индекс BUX спадна с -5.5%. Румънският индекс BETI намаля с -1.6% за същия период.

Други държави

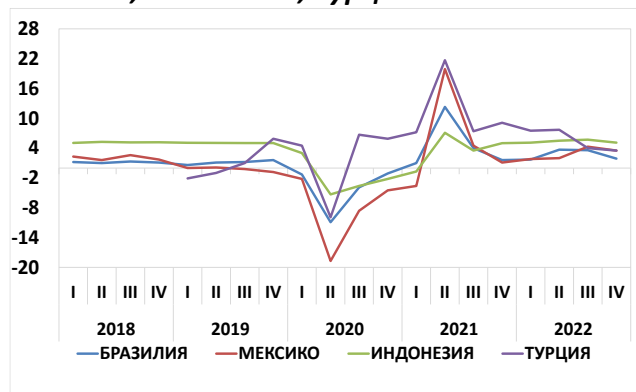
Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на съществени експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

Турция: Годишният темп на инфлацията спадна до 50.5% през м. март 2023 г. спрямо 55.2% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица през м. февруари 2023 г. се повиши леко до 10% спрямо 9.3% предходния месец.

Земетресенията, които разтърсиха страната през м. февруари нанесоха значителни щети по инфраструктурата, веригата на доставките и се отразиха върху производството в засегнатите райони. Въпреки това оптимизмът сред фирмите показва, че икономическата активност в останалата част от страната е стабилна. Ръстът на износа с ускори вследствие нарасналото външното търсене. В началото на м. март Турция спря транзита на санкционирани от Запада стоки за Русия, което може да обтегне отношенията ѝ с руската държава, а това да се

отрази негативно на значителния поток от руски туристи през летния сезон.

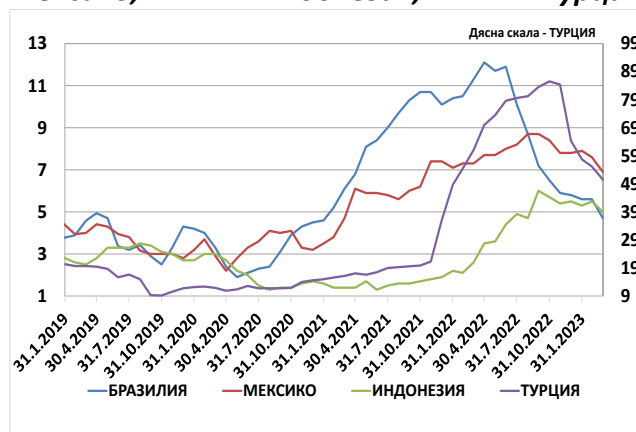
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

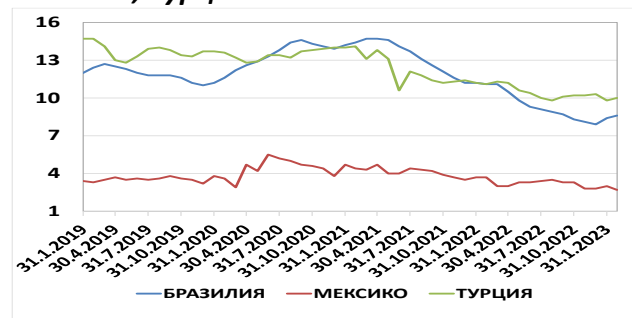
Ръстът на БВП на Бразилия се забави до 1.9% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 3.6% през предходното. БВП на Мексико спадна до 3.5% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 4.3% през трето. Ръстът на БВП на Индонезия се забави до 5.1% спрямо 5.7% за същия период. БВП на Турция спадна до 3.5% през четвърто тримесечие на 2022 г. спрямо 4% през трето.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията спадна до 4.7% през м. март 2023 г. спрямо 5.6% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица се увеличи слабо до 8.6% през м. февруари 2023 г. спрямо 8.4% за предходния месец.

PMI в производството нарасна, но условията все още остават несигурни. Ценовият натиск постепенно намаля, а потребителските настроения се повишиха. В края на м. март администрацията на президента Лула да Силва разкри дългоочакваната нова бюджетна рамка, която има за цел да стабилизира дълга на страната.

Мексико: Годишният темп на инфлацията се понижи до 6.9% през м. март 2023 г. спрямо 7.6% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица намаля до 2.7% през м. февруари 2023 г. спрямо 3% през м. януари.

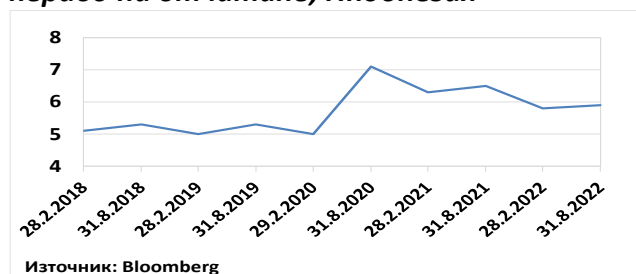
Икономическата активност подкрепена от сектора на услугите нарасна. Ръстът на заплатите и паричните преводи от чужбина се отразиха положително. Производството се забави поради намаляващото световно търсене на стоки. В края на м. март Върховният съд спря части от правителствената изборителна реформа, която се стремеше да отслаби независимия изборителен институт в страната.

Индонезия: Годишният темп на инфлацията се понижи до 5% през м. март 2023 г. спрямо 5.5% през м. февруари. Сезонно коригираната безработица нарасна

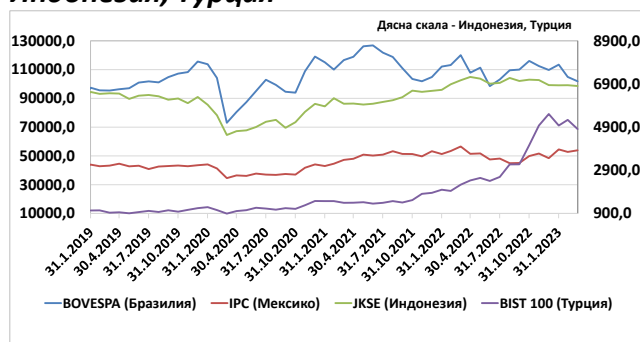
минимално до 5.9% през м. август 2022 г. спрямо 5.8% през м. февруари 2022 г.

Производственият PMI се повиши, но по-строгите условия за финансиране вероятно ще попречат на инвестиционната активност.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. март 2023 г. бразилският индекс за акции Bovespa се понижи с -2.9% спрямо м. февруари, докато мексиканският индекс IPS нарасна с 2.2%. Индонезийският индекс JKSE намалю с -0.6%. Турският BIST100 спадна с -8.1% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. март 2023 г. курсът на акциите на европейските пазари бе с разнопосочна динамика, поради разпродажбите на банковите акции след колапса на Silicon Valley Bank (SVB) и Signature Bank в САЩ, и последващи проблеми в Credit Suisse.

В средата на м. март ЕЦБ повиши основния лихвен процент с 0.5 пр.п. до 3.5%.

Брекзит

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Великобритания и Европейският съюз се споразумяха за ново търговско споразумение за Северна Ирландия. Рамката Windsor има за цел да се справи с чувствителността на търговията и границите чрез въвеждане на „червени“ и „зелени“ ленти за внос от континенталната част на Обединеното кралство. Новата сделка ще въведе отделни процеси за стоки, пътуващи от континенталната част на Обединеното кралство до Северна Ирландия – и тези с крайна дестинация в Република Ирландия (ЕС). Стоките, отиващи за Северна Ирландия, ще преминават през „зелена“ лента с много по-малко физически проверки и значително намаляване на документацията, а пратките ще изискват само един документ. Предишното изискване за спазване на разпоредбите на ЕС относно ДДС и митата върху алкохола ще бъде оттеглено. За да отговарят на условията за използване на новата „зелена лента“, компаниите, които доставят стоки, трябва да бъдат част от съществуващата схема на доверен търговец на Обединеното кралство или трябва да се регистрират в новата схема на вътрешния пазар. Стоките, които се изпращат до Република Ирландия, ще преминават през „червена“ лента и все пак ще бъдат обект на проверки, за да се гарантира, че отговарят на разпоредбите на ЕС. Използването на „червени“ и „зелени“ ленти за разграничаване на доверените търговци и тези с богата търговска история е в съответствие с най-добрите международни практики за управление на митническия риск. Откриването на „зелена“ лента ще освободи движението на широка гама стоки. Разпространението на британски лекарства ще бъде разрешено в цяла Северна Ирландия.

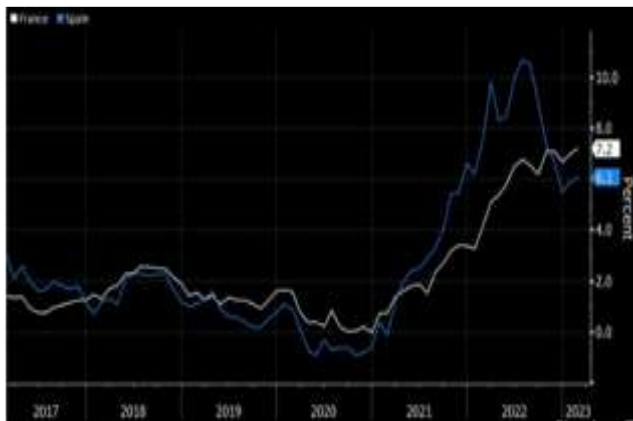
Възниква въпросът какво се случва, например, когато „червените“ и „зелените“ продукти се транспортират в един и същи транспортен контейнер? По-сложните предизвикателства се крият в способността на пристанищата в Северна Ирландия да адаптират процесите и технологията, за да работят в процес на получаване на стоки с разделени ленти и др. Рамката Windsor също

съдържа механизъм, известен като Stormont Brake. Спирачката дава възможност на политиките в Асамблеята на Северна Ирландия в Стормонт, Белфаст, да блокират прилагането на ново законодателство на ЕС в Северна Ирландия, ако смятат, че то ще се отрази негативно на техните избиратели. Ако спирачката за ЕС се активира от 30 политици от поне две партии, новите правила на ЕС няма да бъдат приложени. Новата сделка все още изисква политическо одобрение в Обединеното кралство и ЕС.

Инфлация

Инфлацията във Франция и Испания неочаквано се ускори в средата на първото тримесечие на 2023 г., увеличавайки натиска върху Европейската централна банка (ЕЦБ) да прибегне до допълнителни повишения на лихвените проценти и засилвайки политическите рискове за лидерите на двете страни.

Инфлация във Франция и Испания през 2023 г.

Легенда: ■ Франция, ■ Испания

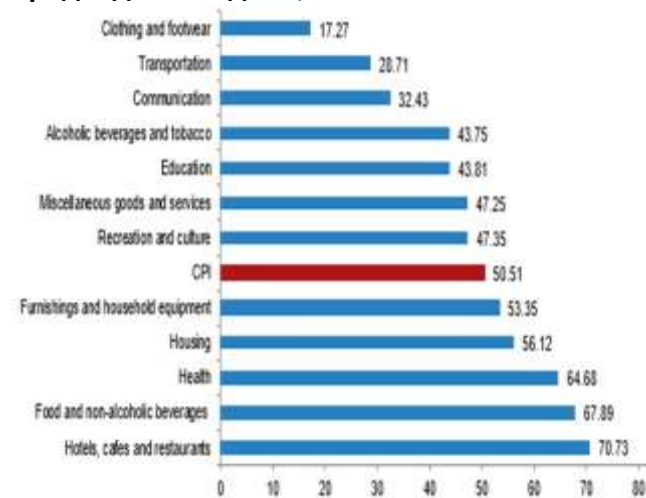
Източник: Bloomberg

В началото на 2023 г. инфлацията във Франция достигна 7.2%, а в Испания 6.1%. Докато инфлацията във Франция продължи да се повишава, в Испания се наблюдава известно забавяне спрямо 2022 г.

Турция

Високата инфлация повдига въпроси за бъдещето на икономиката в страната с над 86 млн. души население.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. март 2023 г., изменение спрямо предходната година, %

Източник: Turkish statistical institute

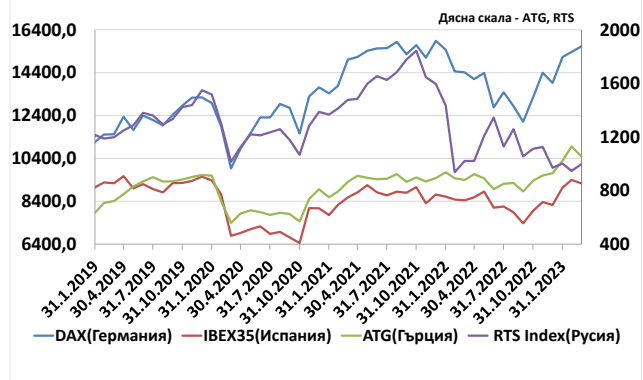
Инфлацията в Турция забави ръста си до 50.5% през м. март 2023 г. спрямо 55.2% през м. февруари. Цените на храната и нараснаха с 67.9% през м. март 2023 г. спрямо същия месец през 2022 г. Увеличението при транспорта е 28.7% за същия период. Цените се повишиха заради рекордната волатилност на лирата, вследствие политиката на централната банка на страната да намалява лихвените проценти, вместо да ги повишава в условията на бързо нарастващи цени.

Финансови пазари

През м. март 2023 г., германският индекс DAX30 нарасна с 1.7% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 намалю с -1.7%, а гръцкият ATG с -6.6% за същия период.

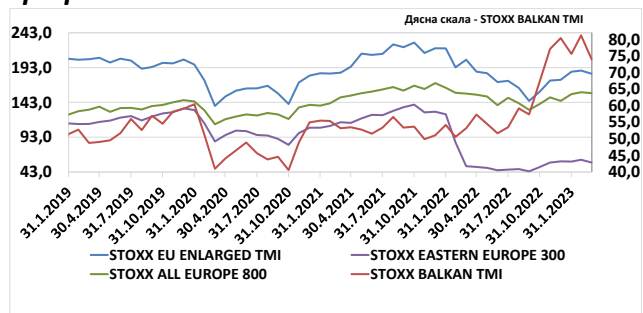
През м. март, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) се увеличи с 5.5% спрямо предходния месец.

Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. март 2023 г., индексите STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се понижиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), намаля до 184.1 б.т., което е спад от -2.4% спрямо м. февруари. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, се понижи с -8.9% за същия период до 74 б.т. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, спадна до 56.6 б.т., при намаление от -6.6% спрямо м. февруари 2023 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, намаля с -0.8% за същия период и достигна до 156.3 б.т.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

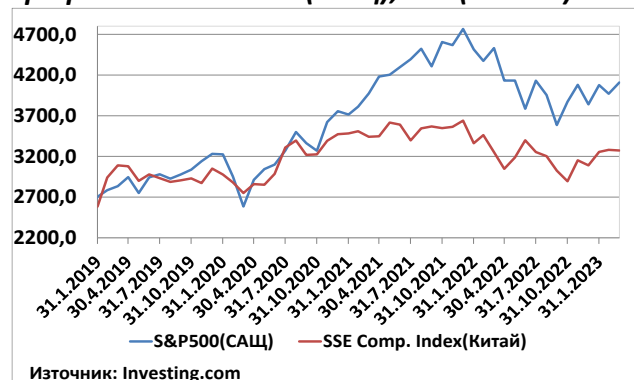
В края на м. март 2023 г., курсът на пазарите на акции в САЩ се повиши, въпреки първоначалния спад на пазара поради затварянето на две регионални банки. Подобрите данни от технологичните компании и очакванията за забавяне темпа на ръст на лихвите се отразиха положително на курса на акциите. В края на м. март Федералният резерв на САЩ (ФЕД) повиши основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 5%.

С оглед намаляването на заболяемостта и смъртността от Covid-19 големите информационни агенции прекратиха събирането на данни за разпространението му по света, което не позволява предоставянето на актуални графики за разпространението на Covid-19.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се повиши с 3.5% през м. март 2023 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) намаля с -0.2% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

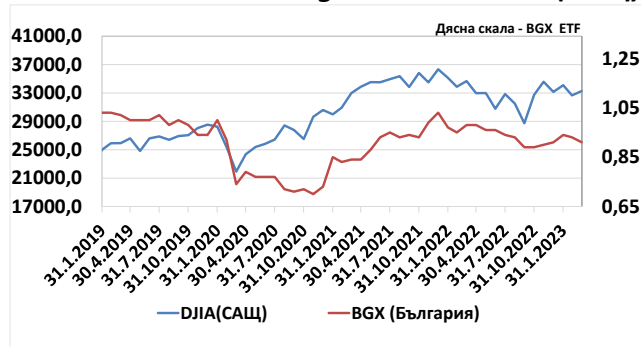
През м. март 2023 г., курсът на акциите на азиатските пазари се повиши при повторното отваряне на градовете, след протиепидемичните мерки. Положително се отразиха отпуснатите от правителството финансови стимули за икономиката на страната. Ограниченото разпространение на банковата криза в САЩ и Европа и подкрепата

на Пекин за секторите на интернет и игрите се отразиха положително на очакванията на инвеститорите.

В края на м. март 2023 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) нарасна с 1.9% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) се понижи леко до 0.91 ст. за същия период.

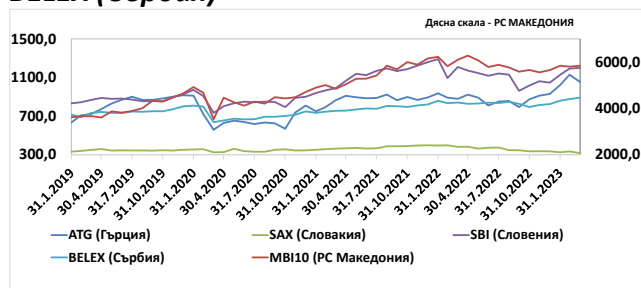
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. март 2023 г., Expat Greece ASE UCITS ETF спадна с -6.6% спрямо м. февруари. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF се увеличи с 0.7% за същия период. През м. март 2023 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се понижи с -5% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF се увеличи с 0.6% за същия период. През м. февруари 2023 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF нарасна с 1.7% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

Деривати - базови активи

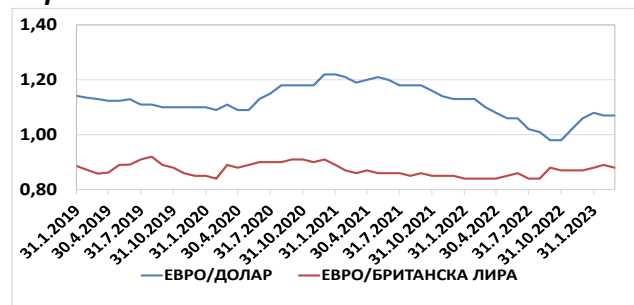
Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Валуты

През м. март 2023 г., европейската валута остана без промяна спрямо щатския долар. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.054-1.090 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.07 щ. долара за евро.

За същия период, британската лира поскъпна минимално спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.873-0.891, при средномесечна цена от 0.88 паунда за евро.

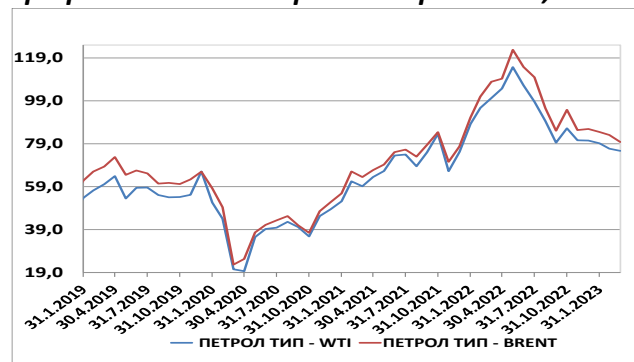
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. март 2023 г., фючърсите на петрола поевтиняха. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) се понижиха до 75.7 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 79.8 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI и Brent намаляха съответно с -4% и -1.3%, поради опасенията на инвеститорите за евентуална рецесия.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

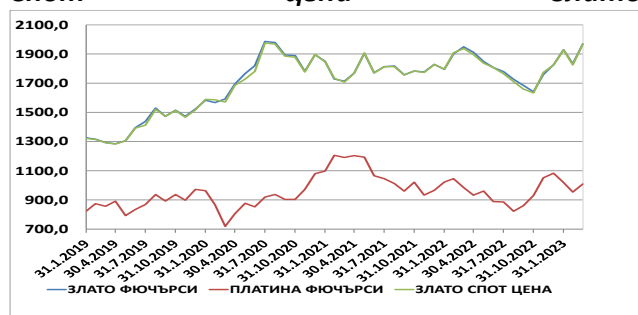

През м. март 2023 г., фючърсната цена на златото се повиши, като затвори на 1969 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна със 7.5%, поради притеснения за американската банкова система и американския долар вследствие фалитите на Silicon Valley Bank и Signature Bank.

Фючърсната цена на платината се увеличи до 1009.1 щ. долара за унция, при ръст от 5.8% за същия период.

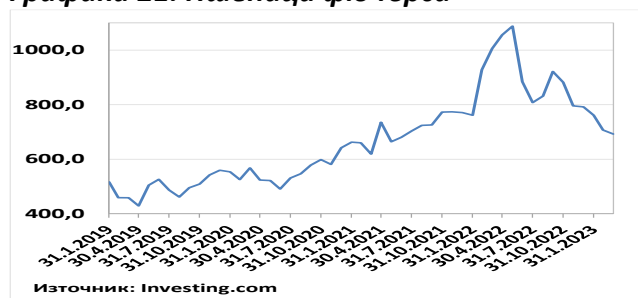
Спот цената на златото нарасна, като в края на м. март 2023 г. затвори на ниво от 1967.9 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото се повиши със 7.8%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. март 2023 г., фючърсната цена на пшеницата спадна, като затвори с намаление от -2.1%, на 692.3 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Показаният кредитен рейтинг е с цел представяне на независимо мнение по отношение кредитния риск на даден емитент на дълг и оценка на желанието и способността му да обслужва изцяло и навреме своите изискуеми плащания по дълга.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Промените в кредитните рейтинги отразяват промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг „Moody’s“ за отделните страни.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Полша	A2 Stable	Без промяна
Унгария	Baa2 Stable	Без промяна
Индонезия	Baa2 Stable	Без промяна
Китай	A1 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови транзакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

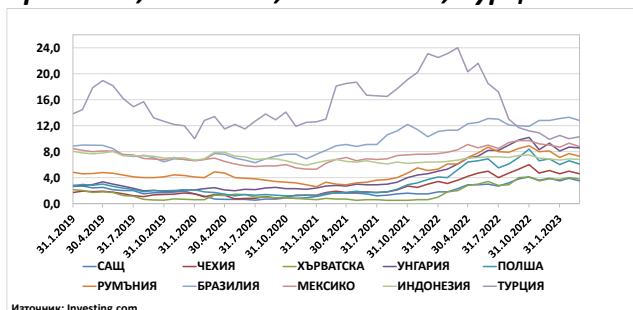
Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ

способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. март 2023 г., лихвата по ДЦК на Бразилия се понижи до 12.8% от 13.3%, а на Мексико до 8.8% от 9.3% за м. февруари. Спрямо м. февруари, промяната в доходността на бразилските ДЦК е -3.8%, а на мексиканските ДЦК е -5.4%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 19.4.2023 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.